

Vết Cắn của Bọ Chết và Bệnh

Tick Bites and Disease

Bọ chết là gì?

Bọ chết là các con ve li ti hút máu. Một số chỉ bằng khoảng hạt vừng (mè). Các loại bọ chết khác nhau thích các loại thú vật khác nhau. Đôi khi bọ chết cắn người thay vì thú vật. Tuy đa số những vết cắn của bọ chết không gây ra bệnh, một số sẽ gây bệnh.

Bọ chết sống trong cỏ mọc cao và các khu vực nhiều cây cối. Dễ nhìn thấy bọ chết nhất trên cơ thể là khi chúng đang hút máu. Bọ chết lủi vào da một phần, cắn, hút máu, rồi rút ra. Miệng hút máu của bọ chết chui vào da, nhưng những phần sau của bọ chết sẽ lòi ra ngoài. Chúng hút máu no bụng và có màu xanh xám. Khi no bụng như vậy thì được gọi là bọ chết căng bụng.

Bọ chết cái trưởng thành
(xấp xỉ kích thước thật)

Bọ chết con
(xấp xỉ kích thước thật)

Bọ chết cái trưởng thành
(xấp xỉ 10 lần kích thước thật)

Tôi phải làm gì khi tìm thấy bọ chết trên da?

Nếu quý vị tìm thấy bọ chết trên da mình, quý vị cần bắt bọ chết càng sớm càng tốt. Xem xét toàn thân và quần áo. Đừng ngưng tìm khi thấy có một con bọ chết. Có thể còn nữa. Nhớ để đèn sáng để quý vị thấy rõ mà không bị sót con nào. Nếu quý vị không với tới bọ hoặc không nhìn thấy rõ để tự bắt, hãy nhờ người khác bắt bọ chết cho quý vị hoặc nhờ chuyên viên chăm sóc sức khỏe bắt bọ chết.

Khi nào nhờ bác sĩ bắt bọ chết

Quý vị nên đến nhờ chuyên viên chăm sóc sức khỏe bắt bọ chết nếu bọ chết đã lủi sâu vào trong da quý vị.

Tình trạng này xảy ra khi bọ chết đã ở trên người quý vị nhiều giờ hoặc đến một hoặc hai ngày. Khi bọ chết đã lủi sâu vào da quý vị thì rất khó mà bắt ra được nguyên con mà thường sẽ sót lại vài phần của miệng bọ chết khiến có thể làm nhiễm trùng.

Bắt bọ chết

Nếu quý vị có thể tự bắt bọ chết, hãy theo các chỉ dẫn sau.

1. Dùng nhíp kẹp nhẹ bọ chết càng gần phía miệng bọ chết càng tốt. Thân bọ chết lòi ra trên da quý vị. Dùng ngón tay chạm vào bọ chết. Đeo bao tay nếu có thể được.
2. Dùng tay kéo thẳng bọ chết ra khỏi da. Dùng bóp nhíp vào thân bọ chết vì có thể làm phụt những gì trong bụng bọ chết vào trong vết thương và khiến dễ bị nhiễm trùng hơn. Dùng giất, vụn ra hay bẻ quặt bọ chết vì có thể làm bọ chết đứt đầu. Điều thật quan trọng là làm sao lòi ra trọn con bọ chết, gồm cả những phần miệng đang lủi sâu trong da quý vị.
3. Sau khi lấy bọ chết ra, hãy dùng nước và xà bông rửa sạch chỗ bị cắn. Quý vị cũng có thể bôi lên chút thuốc trụ sinh khử trùng. Rửa tay bằng nước và xà bông.

Quý vị không thể bắt bọ chết bằng cách tẩm dầu mỡ hoặc xăng lên bọ chết, hoặc dí diêm lửa hoặc thuốc lá vào bọ chết. Cách này không thành công. Làm như vậy chỉ tăng thêm rủi ro bị nhiễm trùng.

Phải làm gì sau khi bắt ra được bọ chết

1. Nếu bọ chết còn sống, hãy bỏ bọ chết vào một hộp nhỏ có nắp đậy chặt, và một viên bông gòn thấm nước để giữ cho bọ chết không chết. Dùng ngón cùn xoa bóp hoặc bất cứ chất lỏng nào khác. Chỉ có bọ chết còn sống mới thử nghiệm được xem có nhiễm trùng hay không. Bỏ hộp đựng bọ chết vào tủ lạnh. Bọ chết có thể sống đến 8 ngày, cho đến khi quý vị nói chuyện với bác sĩ hoặc trạm y tế công cộng để

hỏi xem có nên giao bọ chét để thử nghiệm hay không.

- Liên lạc với chuyên viên chăm sóc sức khỏe hoặc cơ quan y tế địa phương để hỏi thêm chi tiết. Chuyên viên chăm sóc sức khỏe có thể thăm định và gửi bọ chét cho Trung Tâm Kiểm Soát Bệnh Tật BC để thử nghiệm nếu cần.

Làm thế nào để tôi tránh bị bọ chét cắn?

Quý vị có thể giúp bảo vệ bản thân và gia đình quý vị để không bị bọ chét và côn trùng cắn:

- Đi trên các lối mòn đã dọn dẹp cây cỏ bất cứ chỗ nào có thể khi đi trong cỏ cao hoặc rừng.
- Mặc quần áo màu sáng, nhét áo vào trong quần, và nhét ống quần vào trong giày ủng hoặc vớ.
- Dùng thuốc chống côn trùng có chất DEET trên quần áo và những phần hở da. Bôi lại theo chỉ dẫn trên hộp.
- Kiểm soát quần áo và da đầu khi rời một khu vực có thể có bọ chét. Tìm trong kẽ da. Nhờ người giúp quý vị xem xét trẻ nhỏ.
- Thường xuyên kiểm soát thú nuôi trong nhà nếu thú hay vào cỏ cao và các khu vực cây cối.

Bọ chét có thể truyền nhiễm bệnh gì?

Bọ chét có thể truyền nhiễm nhiều bệnh khi cắn người. Bệnh thông thường nhất là bệnh Lyme.

Borrelia burgdorferi, vi sinh vật gây bệnh Lyme, đã được tìm thấy trong bọ chét tại nhiều vùng của British Columbia, và hàng chục trường hợp Bệnh Lyme đã được phát hiện trong 15 năm qua. Nhiều người bị Bệnh Lyme không hề ra khỏi tỉnh bang, và họ có thể đã nhiễm bệnh này trong B.C.

Không phải bọ chét nào cũng có vi trùng này, và rủi ro truyền nhiễm sang quý vị cũng rất thấp. Tuy nhiên, vì bệnh này có thể nghiêm trọng, nên áp dụng những bước tránh bị cắn.

Các bệnh khác do bọ chét truyền nhiễm gồm sốt tái diễn nhiều lần, sốt thỏ (tularemia), Sốt Rocky Mountain Spotted Fever (RMSF), sốt Q và bệnh nhiễm trùng máu (anaplasmosis) trước đây được gọi là Ehrlichiosis. Tất cả những bệnh này đều hiếm thấy tại British Columbia.

Một số bọ chét có thể tiết ra một độc tố làm tê liệt tạm thời. Đây là lý do cần phải bắt ra trọn con bọ chét càng sớm càng tốt.

Các bệnh liên quan đến bọ chét có các triệu chứng gì?

Nếu quý vị có các triệu chứng sau đây trong vòng vài ngày hoặc vài tuần sau khi bị bọ chét cắn, hãy cho chuyên viên chăm sóc sức khỏe biết ngay. Cho chuyên viên chăm sóc sức khỏe biết quý vị bị bọ chét cắn khi nào và ở đâu.

- Các triệu chứng tổng quát là sốt, nhức đầu, nhức mỏi bắp thịt và khớp xương, mệt mỏi hoặc yếu các bắp thịt ở mặt.
- Da nổi đỏ, nhất là chỗ trông như hồng tâm. Chỗ đó có thể là chỗ bị cắn hoặc không phải.
- Trong một số trường hợp, người bị cắn có thể bị tê liệt. Tê liệt thường bắt đầu ở bàn chân và chân và lan dần lên phần trên của cơ thể, cánh tay và đầu. Tình trạng tê liệt này thường bắt đầu trong vòng vài giờ hoặc một hoặc hai ngày sau khi bị cắn.

Cách điều trị như thế nào?

Hiện không có thuốc chủng ngừa nào có giấy phép tại Canada để ngừa bất cứ bệnh nào do bọ chét truyền nhiễm.

Bệnh Lyme và các bệnh khác liên quan đến bọ chét có thể được điều trị bằng thuốc trụ sinh. Chẩn đoán và điều trị sớm có thể ngừa được biến chứng

BC Centre for Disease Control
AN AGENCY OF THE PROVINCIAL HEALTH SERVICES AUTHORITY

Muốn biết thêm các đề tài của BC HealthFile vào www.healthlinkbc.ca/healthfiles/index.stm hoặc đến phòng y tế công cộng tại địa phương quý vị.

Bấm vào www.healthlinkbc.ca hoặc gọi số 8-1-1 để biết chi tiết và các dịch vụ sức khỏe không cấp thiết tại B.C.

Muốn tìm trợ giúp cho người điếc và khiếm thính, gọi số 7-1-1 tại B.C.

Có dịch vụ dịch thuật với hơn 130 ngôn ngữ khi có yêu cầu của quý vị.